

לע"נ הרב יעקב יצחק בן ר' אברהם דוד ז"ל, ורעייתו מרת ברוריה בריינה בת ר' שלמה הכהן ע"ה

פרשת פנחס

"פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא כָלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי. לָכֵן אָמַר ה'נָנִי נֹתֵן לֹךְ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. וְהָיְתָה לֹךְ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנְאָ לְאַלְהֵיו וַיִּכְפַּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּקְבָּח אֲשֶׁר הִקְבַּח אֶת הַמְדִינִית וְזָמְרִי בֶּן סִלּוּא נָשִׂיא בֵּית אָב לְשִׁמְעוֹנִי. וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמִּקְבָּח הַמְדִינִית בְּזָבִי בַת צִוֵּר רֵאשׁ אֲמוֹת בֵּית אָב בְּמִדְיָן הוּא. וַיִּדְבַּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. צַרּוּר אֶת הַמְדִינִים וְהַכִּיתֶם אוֹתָם" (במדבר פרק כה, יא-יז)

לכהונה, ולכן אמר לו ה' שהוא נותן לו ברית שלום, לשומרו מכל רע, ומעתה לא יהיה מי שיהיין לקרב אליו ולהרע לו, כשה' הודיע שהוא ישמור על שלומו. וכן הודיע ה' שלא רק שלא יפסל פנחס מהכהונה, אלא אדרבה, יזכה שכל הכהנים הגדולים שכיהנו מעת בניית בית המקדש יהיו מזרעו. אמנם הוסיף ה' ואמר שברית השלום של פנחס תהיה רק עם שבט שמעון, שישמעו שה' שומר עליו וישלימו עימו, אבל לא יהיה שלום זה עם המדינים, אלא אדרבה, צרור את המדינים והכיתם אותם, וכפי שיבואר בפרשת מטות שהצטוו להילחם בהם. (שאלות א-ב).

שאלות: א. מדוע הוצרך ה' לתת לפנחס 'ברית שלום', והרי כיון שלא חטא מדוע לא יהיה לו שלום. ב. מה נוסף לפנחס בכך שנכתרה לו ברית כהונה לעולם, והרי כל זרעו של אהרן היו כהנים לעולם. ג. מדוע כתבה כאן התורה 'צרור את המדינים', והרי בפרשת מטות, סמוך למלחמת מדין ציוה ה' לנקום ולהלחם בהם, ומדוע כתבה זאת התורה גם כאן. תשובה: כיון שהרג פנחס את נשיא שבט שמעון, היו מבני ישראל שחששו שיבואו אנשי שבט שמעון וקרוביו של זמרי בן סלוא לנקום בפנחס ולהורגו, ויצטרך ללכת תמיד עם שומרים, וכן היו שאמרו שלאחר שהרג את הנפש יפסל פנחס

"לְאִלָּה תַחֲלַק הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת. לְרֵב תִּרְבֶּה נַחֲלָתוֹ וְלַמְעַט תִּמְעִיט נַחֲלָתוֹ אִישׁ לְפִי פִקְדוֹ וַיִּתֵּן נַחֲלָתוֹ. אַךְ בְּגוֹרָל יַחֲלַק אֶת הָאָרֶץ לְשְׁמוֹת מִטּוֹת אֲבֹתָם וַיִּנְחֲלוּ. עַל פִּי הַגּוֹרָל תַּחֲלַק נַחֲלָתוֹ בֵּין רֵב לַמְעַט" (במדבר פרק כו, נד-נו)

נחלתו, אך לאחר מכן שיערו יהושע בן נון ואלעזר הכהן והנשיאים - לפי מספר אנשי השבט - מה גודל המקום הנצרך להם. ועל כך הוסיפה התורה שאם יהיה שבט אחד מרובה באנשים, לא יחלקו את אנשי השבט לתת לחלק מהם נחלה במקום שיש בו שבט אחר שאנשיו מועטים, אלא 'על פי הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט', כלומר, שיהיו כל אנשי השבט יחד באותו מקום שעלה להם בגורל, בין אם יהיו אנשיו מרובים ובין אם יהיו מועטים. (שאלה ה).

שאלה: מתחילת הענין נראה שחלוקת הארץ תהיה לפי מספר האנשים שבכל שבט, להרבות או למעט את הנחלה, ואילו בהמשך משמע שהחלוקה תהיה בגורל, ללא הברל בין רב למעט. תשובה: בחלוקת הארץ היו צריכים לברר שני דברים, א. באיזה מחוז יקבל כל שבט את נחלתו, ב. מה גודל המקום שיקבל כל שבט. וכדי שלא יהיו טענות ותלונות ממי שיקבל את חלקו במקום פחות משובח, אמר ה' שתהיה חלוקת המחוזות לפי הגורל, שיכריע באיזה מחוז יקבל כל שבט את

”וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה קח לך אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ וְסִמַּכְתָּ אֶת יָדְךָ עָלָיו”, וְלִפְנֵי אֱלֹעָזָר הַכֹּהֵן יַעֲמֹד וְשָׂאֵל לֹא בְּמוֹשֶׁפֶט הָאוּרִים לִפְנֵי ה' עַל פִּי יִצְאָו וְעַל פִּי יִבְאוּ הוּא וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִתּוֹ וְכָל הָעֵדָה, וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֹתוֹ וַיִּקַּח אֶת יְהוֹשֻׁעַ וַיַּעֲמֵדְהוּ לִפְנֵי אֱלֹעָזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי כָל הָעֵדָה” (במדבר פרק כו, יח, כא, כב)

אלעזר הכהן לשאול לו באורים ותומים, וכיון שידוע שאין נשאלים באורים ותומים אלא למלך או לאב בית דין, יראו הכל שיהושע התמנה למנהיג העם, ולכן סיים הכתוב שמשה רבינו עשה מיד את הדבר, שלקח את יהושע והעמידו מיד לפני אלעזר הכהן, ועשה כן לפני כל העדה, כדי שידעו הכל שהוא נבחר על ידי ה' להנהיג את העם. אמנם לאחר מכן באמת לא הוצרך יהושע בן נון לשאול באורים ותומים כל ימי חייו, אלא באה אליו הנבואה בעת הצורך. (שאלה י).

שאלה: משמעות הפסוקים היא שיהושע בן נון לא יזכה לנבואה כמשה רבינו, אלא יצטרך לשאול את אלעזר הכהן באורים ותומים, והרי בכל ספר יהושע לא מצאנו אפילו פעם אחת שהוצרך יהושע לשאול באורים ותומים, אלא באה אליו הנבואה, ורק אחרי מותו שאלו ישראל באורים ותומים. תשובה: כיון שהיה יהושע בן נון משרת משה היה חשש שיהיו מישראל אנשים שלא יכבדוהו כראוי ולא יכירו בהנהגתו, ולכן ציוה ה' את משה שיעמידהו כעת, בחייו, לפני

”וַאֲמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לָהּ כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תְּמִיד. אֵת הַכֶּבֶשׂ אַחַד תִּעֲשֶׂה כַּבָּקָר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תִעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֵבִים” (במדבר פרק כה, ג-ד)

האלוקי אל העם, ועתה כשקרב יום מותו זירז אותם וציוה את ישראל על כך. ואמנם שני התמידים מרמזים על שתי מתנות גדולות ועיקריות שנתן ה' לישראל, המתנה הגדולה ביותר היא מתן תורה, שאז קנו את שלמותם הנפשית, וכנגד זה מקריבים קרבן תמיד בבוקר, כמו מתן תורה שהיה בבוקר. והמתנה השניה היא הוצאתם מארץ מצרים, שאז קנו את שלמותם הגשמית, להיות בני חורין, וכנגדה מקריבים תמיד בין הערביים, כמו קרבן הפסח שעשו בזמן יציאתם מארץ מצרים בין הערביים. ובכך ששניהם כבשים נרמז שעל ידי זה יהיו ישראל נכבשים ונכנעים לפני ה'. וכיון שלאחר יציאת מצרים אכלו בני ישראל את המן, שהיה עשירית האיפה, הצטוו גם אחרי קרבן התמיד להביא מנחה בשיעור עשירית האיפה, ועל ידי זה יזכרו ישראל תמיד את טובות ה' וחסדיו. (שאלות א-ב)

שאלות: א. מדוע הוצרכה התורה לחזור ולצוות כאן על הקרבת התמידים, לאחר שכבר הצטוו על כך בפרשת תצוה. ב. מה נרמז בכך שהיו התמידים דוקא כבשים, ולא פרים או אלים, וכן שהוקרבו אחד בבוקר ואחד בערב, ולא שניהם יחד כמו קרבנות המוספים. תשובה: כל זמן שהיה משה רבינו חי, היתה רוח הנבואה נשפעת בזכותו על כל ישראל בקלות ובהכנה מועטה, ועתה שהגיע זמנו למות תצטרך הנבואה להכנה כפולה ומכופלת, אמר לו ה' שיחזור להזהיר את ישראל על הקרבת התמידים והמוספים, כיון שהקרבת הקרבנות גורמת להשפעת שפע נבואי, ומטעם זה כבר אדם הראשון, נח והאבות הקריבו קרבנות. ובנוסף לכך, כל חיי משה היה הוא מזרז את הכהנים בכל בוקר להקריב את קרבן התמיד, להוריד את השפע

